

**VIERING VAN DE
ZEVENTIENDE ZONDAG D.H.J.**

Vertrouwen vermenigvuldigt zich totdat
ieder naar eigen maat genoeg heeft,
zoals in het evangelie van vandaag
brood zich vermenigvuldigt
door het te delen en dat dan wonderlijk
toereikend, zelfs overvloedig blijkt te zijn.
(Prof. Frans Maas)

VOORAF

Orgel

INTREDE.

Lied.

*Het leven voert ons; 3c.
t.: S. de Vries/m.: W. Vogel*

WELKOM.

*Een Boeddhistische monnik,
op bezoek in Nederland,
verbaasde zich over alle haasje-repje
dat hij hier aantrof.*

En hij vertelde:

*'Een boer was bezig op zijn akker.
Het was marktdag en dus druk op de weg.*

*Opeens kwam er een man te paard
in vliegende vaart voorbij stuiven.
Hij schreeuwde: Opzij, opzij, opzij !*

*Waarom zo 'n haast ? riep de boer.
Verbeten schreeuwde de ruiter:
Moet je mijn paard vragen !'*

*Zélf leven in plaats van
door van alles geleefd worden.*

*Welkom u allen vanavond hier
omwille van elkaar in Gods naam. +*

Lied.

Het leven voert ons; 1c.

SCHULD BEKENNEN.

V.: Ik was ziek -
wie zocht mij op ?

Ik was alleen -
wie hield me gezelschap ?

Ik had honger -
wie gaf me te eten ?

Ik had dorst -
wie liet me drinken ?

Ik was vreemde, vluchteling -
wie nam me op ?

Ik vroeg om mijn recht -
wie kwam voor me op ?

Ik ben gestorven -
wie denkt nog aan mij ?

A.: VERGEVEN WIJ ELKAAR EN
GOD EN GOED ONS ALLEN.

BEZINNING.

Woord en lied

A.: **Dat het mij is gegeven**
 in U te aarden,
 Grond van m'n grond.

t.: M. Zagers
m.: W. Vogel

Geven en delen
stemt meer tot vrede
dan hebben en nemen.

A.: **Dat het mij is gegeven**
 in U te aarden,
 Grond van m'n grond.

Luisteren en aanhoren
stemt meer tot vrede
dan beweren en beleren.

A.: **Dat het mij is gegeven**
 in U te aarden,
 Grond van m'n grond.

Zorgzaam zijn en dienen
stemt meer tot vrede
dan heersen en bazig zijn.

A.: **Dat het mij is gegeven**
 in U te aarden,
 Grond van m'n grond.
 Kome wat komt

GEBED.

(naar Dag Hammarskjöld)

Geef ons een zuiver gemoed -
dat wij U zien;
een nederig gemoed -
dat wij U horen;
een liefdevol gemoed -
dat wij U dienen;
een gelovig gemoed -
dat wij U beleven - U

die we niet kennen
en toch toebehoren, -
niet kunnen volgen
en ons toch de weg wijst -

van alledag tot eeuwigheid.

Amen.

Lied.

Komen ooit voeten; 1c.
H. Oosterhuis/Han Paus

EERSTE LEZING.

2 Koningen 4,42-44

Iemand uit Bal-Salisa bracht in zijn tas twintig gerstebroodjes en wat vers koren mee voor de mant Gods.

Het waren de eerstelingen van de oogst. Elisa zei: 'Geef het mijn mannen te eten.' Zijn dienaar antwoordde: 'Hoe kan ik dit beetje nu voorzetten aan honderd man?' Maar hij herhaalde: 'Geef het de mannen te eten. Want zo is gezegd: Zij zullen eten en overhouden.' Nu zette hij het de mannenvoor. Zij aten en hielden nog over, - zoals voorzegd was.

Lied.

Komen ooit voeten; 1c.

HET EVANGELIE.

Marcus 6,7-13

Jezus ging de berg op en zette zich daar met zijn gezellen neer. Een grote menigte was hem gevolgd, omdat zij zagen wat Hij voor de zieken deed. Het was kort voor Pasen.

Toen Jezus de massa mensen zag, vroeg hij Filippus: 'Hoe moeten wij deze mensen te eten geven?' Filippus antwoordde Hem: 'Om ieder een klein stukje te geven, is voor tweehonderd denariën brood nog te weinig.' Andreas, broer van Simon Petrus, merkte op: 'Er is hier wel een jongen met vijf gerstebroden en twee vissen, maar wat betekent dat voor zo'n aantal?'

Jezus echter zei: 'Laat de mensen gaan zitten.' Er was daar namelijk gras genoeg. Zij gingen zitten; alleen al aan mannen ongeveer vijfduizend.

Jezus nam de broden, sprak het dankgebed en liet ze uitdelen onder de mensen die daar zaten; ook de vissen. Ze kregen zoveel ze wilden. Toen ze verzadigd waren zei hij zijn leerlingen: 'Haal de overgebleven brokken op; er mag niets verloren gaan.' Zij haalden ze op en vulden van de vijf gerstebroden twaalf manden met overgebleven brokken. Toen de mensen het teken zagen dat Hij had gedaan zeiden ze: 'Dit is stellig de profeet die in de wereld moet komen.' Jezus begreep dat zij hem wilden claimen en tot koning uitroepen. Daarom trok hij zich - heel alleen - weer terug in het gebergte.

Lied.

Komen ooit voeten; 1c.

MEDITATIE.

*Brood is er om van te eten
en zal nergens anders voor zijn
dan dat wij het eten en weten
een mens van de aarde te zijn.*

Als het brood er niet was om te delen,
wat had het dan anders voor zin?
Toch niet om er vroom mee te spelen
alsof 't om korrels niet ging,
die stierven verloren met velen
en groeiden daar dwars tegenin?

*Brood is er om van te delen
en zal nergens anders voor zijn
dan dat wij het eten en weten
verbonden Gods mensen te zijn.*

(Lied Adri Bosch/Willem Vogel)

Wie nog typisch oude Brabantse uitdrukkingen wil horen, moet zeker eens praten met mensen die jaren en jaren geleden naar Canada, Australië of Nieuw-Zeeland zijn geëmigreerd. Zij hebben de taal die ze destijds thuis spraken en naar den vreemde hebben meegenomen, vaak heel zuiver bewaard en die kun je - al is het met een Engels accentje - uit hun mond terughoren. Zij kennen ook nog het volkse kerstrepertoire 'van voor de oorlog' zoals dit in veel gezinnen toen jaarlijks bij de kerststal gezongen werd. Zij zingen niet 'Eer zij God in onze dagen' maar over 'Engeltjes door het luchtruim zwevend' en niet 'Vanwaar zijt Gij gekomen' maar het aloude klassieke 'Er is een roos ontsprongen'. Kinderliedjes zoals *Slaap kindje slaap* en *Olleke Bolleke remisolleke* - bij ons veelal vergeten - kennen ze uit het hoofd, maar *Sesamstraat*, *Meneer de uil* en *Ome Willem*, ontstaan na hun vertrek uit het thuisland, zijn hen onbekend. Emigranten komen gewoonlijk in een heel andere cultuur terecht, moeten zich een nieuwe taal, nieuwe liederen en verhalen eigen maken. Maar wat ze van huis uit hebben meegekregen, blijft hen heugen, - wordt vaak gekoesterd.

Johannes vormde samen met Petrus het eerste leidersduo van de christenen na Jezus' dood. Ze traden samen regelmatig op, maar dan ineens is Johannes weg uit de verhalen en berichten. Volgens de overlevering is hij uit Palestina geëmigreerd naar het noorden, waar ook rond 100 na Christus zijn evangelie ontstaan is. Dit evangelie bevat meerdere lange toespraken van Jezus en uitgebreide verhalen over hem die je in de oudere evangelies niet tegenkomt. Maar het verhaal over de wonderlijke deling van brood en vis, dat door Lucas verteld wordt en door Matteüs en Marcus zelfs tweemaal, komt ook voor in het late evangelie van Johannes en is vandaag en morgen in de kerken te horen. Dat de emigrant Johannes dit verhaal kende wijst erop, dat het zeer oude en kort na Jezus' dood ontstaan is, - het was al een volksverhaal toen Johannes uitweek naar het huidige Turkije. In dit verhaal uit de prille christengemeenschap haar verbazing en vreugde over de snelle en onvoorstelbare groei van het aantal gelovigen. Daaraan heeft het ook de gebruikelijke naam *Wonderbare Broodvermenigvuldiging* te danken. Maar dit 'succes' in aantal en groei is slechts het gevolg van wat de christenen deden. Zij herdachten Afscheid en Testament van Jezus, die zich overtuigend had vereenzelvigd met het brood in zijn handen - met het ene leven waaraan allen deelhebben en waarin allen alles met elkaar delen zoals in de oudste historische bron van het christelijk geloof te lezen staat: 'Zij hadden alles gemeenschappelijk en deelden alles met elkaar al naargelang ieders behoefte.'

Het oude verhaal over het wonderlijk met elkaar delen van wat er is en verantwoordelijk zijn voor elkaar omdat je samen deelhebt aan het ene leven, moet Johannes vanuit Palestina hebben 'meegenomen' als een kostbare belijdenis van wat het hart van het christelijke geloof is: allen delen in het ene bezielde leven, zijn bloedverwant ván en verantwoordelijk vóór elkaar.

En op dit oude verhaal, dat Johannes van 'thuis' heeft meegekregen, heeft hij voortgeborduurd. Zijn evangelie en met name zijn meditatie over het Afscheid en Testament van Jezus staat bol van 'verbonden, één zijn met en in het Leven dat bezielde is van de Vader' - zoals hij het Hart van het leven noemde; 'verbonden en één zijn met elkaar . . . Heb elkaar lief, zoals de Vader mij en ik jullie liefheb'. . . Blijf in mij, blijf met mij zoals ik met en in de Vader ben . . .

Deze woorden over het ene leven waarin we één zijn, over de band mét en de verantwoordelijkheid vóór elkaar, zijn na zoveel eeuwen gebruik en misbruik mogelijk kapot gepraat.

Maar zó hebben de christenen van het eerste uur Jezus' Afscheid en Testament verstaan: eucharistisch leven is leven in eerbied, dankbaar, eensgezind en in alles geven en delen, zorgzaam en verantwoordelijk zijn voor elkaar.

'Dit christelijk geloof kan de wereld veranderen, maar het is helaas nog nooit echt uitgetroefd'
moet Mahatma Gandhi gezegd hebben.

Kort orgel

BELIJDENIS

Lied.

*De kerk is daar; 2c
Adri Bosch/Willem Vogel*

ONDERBREKING.

Brood en beker
Collecte, orgelspel

BROOD EN BEKER.

*Brood van de korenaar
uit de aarde opgeschoten.
Door dauw bestoven
met regen gedrenkt
door de zon gekoesterd.
Brood als het leven
ons om-niet gegeven.*

*Brood door mensen gemaakt,
met zorg en moeite gekneed, bereid.
Brood als het bestaan
dat wij leiden en
delen met elkaar.*

*Brood in zijn handen:
het leven, ons bestaan.
dat een hart van Liefde heeft
in Wie alles wordt voltooid,
allen vereeuwigd.*

Lied.

*Dale over allen
G. Kock/A.Hnattyschyn*

GEDACHTENIS.

*Bid voor die ziek en ongerust zijn;
en wie het niet is wordt het ooit.*

*Bid voor die tijd, zorg en aandacht geven;
en ooit wordt iedereen ervoor gevraagd.*

*Bid voor de slachtoffers van oorlog en geweld;
waar ter wereld dan ook.*

*Bid voor die ons van nabij zijn voorgegaan;
en we missen allen wel iemand.*

Ter dankbare nagedachtenis noemen bij:

*Wie gedenkt dankt;
wie dankt gedenkt die leven.*

Korte stilte

GEBED AAN TAFEL.

**A.: Een glimp van U in het brood
gebroken, het leven gedeeld;
in de beker gedronken
ons dagelijks lief en leed.**

*Gij die leven zijt;
schepper liefde vader heet -*

*als aangeboren de mens in het hart,
vanaf den beginne beleden
door uw stille getuigen van nature; -*

*gezien in zon en maan;
in de aarde die ons voedt,
draagt en bergt in haar schoot; -*

*bevestigd en betwijfeld, gezocht
en gemeden en de eeuwen door
geroepen bij de wieg en het graf.*

*Gij naar wie wordt uitgezien
als naar onze hoop vervuld,
een hemel die ons wacht; -*

*die telkens weer hoogste goed
en vaste grond, ziel en zaligheid
van mens en leven blijkt te zijn; -*

*in woord en beeld niet te vangen,
maar enkel te beleven in
liefde gevraagd en liefde gegeven -*

*Gij bent gezien in een mens,
Jezus van Nazaret: U als een zoon
geworden, ons een naaste gebleven.*

**A.: Een glimp van U in het brood
gebroken, het leven gedeeld;
in de beker gedronken
ons dagelijks lief en leed.**

*Hij is in de wereld
licht voor blinden, lied voor doven
woord voor stommen geworden.*

*Hij ging met die belast beladen
gebukt geknakt door het leven gaan;
reikte ziek en gemeden de hand.*

*Onecht, onoprecht verdroeg hij niet,
schone schijn ontmantelde hij
en zag in kindergen de hemel dagen.*

*Hij huiverde voor de beker van het lijden
totdat hij in vol vertrouwen zeggen kon:
Vader - ik leg me bij U, in U neer.*

**A.: Een glimp van U in het brood
gebroken, het leven gedeeld;
in de beker gedronken
ons dagelijks lief en leed.**

*Hij heeft de avond voor zijn sterven
brood genomen, het gezegend
en gebroken met de woorden:
Dit ben Ik en Ik zeg u
dat ge met mij aan tafel
zult eten en drinken in Vaders huis.*

*Hij heeft de beker met
alles wat hem lief en heilig is
overgedragen aan die bij Hem waren
met de woorden: neem de beker
van Mij over en drink hem samen;
maak een nieuw begin en
doe wat ik heb gedaan.*

**A.: Een glimp van U in het brood
gebroken, het leven gedeeld;
in de beker gedronken
ons dagelijks lief en leed.**

*De hoop op leven
in het hart van mensen verankerd,
de komst van een wereld van vrede,
het visioen van de voltooiing
door Hem gezien, geopend -*

*zijn vaste vertrouwen dat alles
zich tenslotte ten goede keert, -
zijn geloof in leven
doorheen de dood, hoe dan ook -*

*het kan ons niet meer ontnomen,
niet onder stof bedolven,
niet in een graf begraven worden.*

*Bid zoals hij,
bid in zijn naam.*

ONZE VADER.

COMMUNIE.

Brood en
leven delen.

*Deel brood en beker.
Deel met Hem het leven
waarin wij één zijn en
waarvan God het hart is.*

ONDER DE UITREIKING.

Lied.

GEBEDEN.

Woord en lied

*U horen in
het zingen van vogels
het fluiten van de wind
de roep van mensen, -
in hun lach hun klacht.*

A.: **WAT IN MENSEN LEEFT** *t.: M. Zagers*
AAN VREUGDE EN VERDRIET, *m.: W. Vogel*
HET WORDT GEDRAGEN
OP DE WOORDEN VAN EEN LIED.

*U zien in
zaad en vrucht
kruid en onkruid
wolk en water
helle hemel duistere nacht -
in de zorg van mensen.*

A.: **WAT IN MENSEN LEEFT**
AAN DROOM EN VISIOEN,
HET STAAT GESCHREVEN
IN VERHALEN NU EN TOEN.

*U ontmoeten in
vriend en vreemde
medestander tegenpool -
in allen die ons pad kruisen
hoe ook geard gevaren.*

A.: **WAT IN MENSEN LEEFT**
AAN TWIJFEL EN GELOOF,
HET HOUDT ONS GAANDE
ALS EEN STILLE STEM VAN HOOP.

ZEGENWENS.

ZEGENEN WIJ ELKAAR
DAG AAN DAG
MET HART EN HANDEN.
LAAT,
WAAR WIJ GAAN EN STAAN
EEN NIEUWE GEEST
DE WERELD BEZIELEN.

MOGE GOD ONS ZEGENEN
IN DE NAAM VAN DE VADER,
DE ZOON EN DE HEILIGE GEEST.

AMEN.

ORGELSPEL